Учѣте ся брати мои
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА



ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ IV. Шамокінъ, Па. Четвергъ 9-го Сѣчня 1896. Число 2

Вôдъ Редакціи.

По новôмъ роцѣ буде выходити „Свобода" въ збôльшенôмъ форматѣ. Першѝ два числа вышлемо на оказъ всѣмъ нашимъ Братямъ, котрыхъ лишь адресы будемо знати. Однакъ слѣдуючѝ числа вышле ся лишь тымъ, котрѝ за той рôкъ за „Свободу" заплатили, дальше, котрѝ вже до Шамокінъ прислали предплату або, котрѝ замовлять наперъдъ нашу часопись.

Шамокінъ 9. Сѣчня.

Справоздане пôврôчныхъ Загальныхъ зборôвъ тов. „Союзъ".

Въ Mt. Carmel, Pa. вôдбулись 1. сѣчня с. р. пôврôчнѝ Загальнѝ Зборы тов. „Союзъ." — При великôмъ здвизѣ народа вôдправивъ Службу Божу о год. 11 О. Н. Дмитрôвъ секретарь „Союза." Спѣваки зъ Шамокінъ и зъ Mt. Carmel вôдспѣвали Сл. Божу вправдѣ на „самолôвку", але такъ знаменито, що годѣ подумати, щобъ якій ученый хоръ мôгъ лѣпше заспѣвати.

О год. 2 съ полудня почались нарады въ домѣ секретаря. Зôбралось людей, котрымъ лежить розвôй нашого товариства на серци, досыть велике число. Навѣть зъ далекого Піттсбурга прибувъ на зборы О. М. Стафановичь. Зъ Олифанту приѣхавъ касіерь Г. Хилякъ, велике число членôвъ зъ Шамокінъ и Mt. Carmel взяли участь въ нарадахъ.

Зборы вôдкрывъ секретарь Несторъ Дмитрôвъ слѣдуючою промовою:

Высокодостойнѝ Отцѣ и Панове!

Може и за великѝ кошта, тай и за много труду понесли Вы згромаджуючись зъ усѣхъ закуткôвъ Америки на нынѣшну нараду. Однакъ треба взяти на увагу тѝ потребы конечнѝ, що насъ нынѣ згромадили а прійдемо до переконаня, що не труду, не сотокъ долярôвъ, але великои, кольосальнои працѣ, неустанной працѣ, а навѣть жертвъ потреба-бы зъ нашои стороны, щобъ подолати, сповнити ту тяжку задачу, яку вкладае на насъ нашъ нарôдъ, що живе пôдъ чужимъ небомъ, що годуесь заслуженою стравою на вôльной земли. — Наше товариство, то ще молода дитина, котра усе потребуе розумнои опѣки, то дитина, котра потребуе безустанного догляду и контролѣ въ своихъ поступкахъ. Се руска дитина зъ закраскою американьскою, котра потребуе нагляду и розумныхъ рукъ. щобъ повести еи розумною дорогою вкупѣ и въ ладѣ зъ другими дѣтьми американьскими. И для-того то мы нынѣ зôйшли ся, щобъ подивитись на ту дитину, що такъ буйно росте, выростае; переконатись о еи станѣ фізичнôмъ и моральнôмъ, тай подати дальшу директиву до житя на будучій пôврôкъ. Крôмъ самыхъ справъ товариства суть у насъ въ тôмъ часѣ, стôлько другихъ, загально народныхъ справъ до полагодженя, котрѝ конечно вымагали нынѣшного нашого зъѣзду. Передовсѣмъ подамъ я короткій поглядъ на справы товариства нашого за часъ вôдъ 1. червня до 31. грудня. — Мушу на вступѣ затримѣтити, якъ се есть обовязкомъ кождого секретаря, що перенимаючи секретарство вôдъ О. Констанкевича, знайшовъ я все въ якъ-найбôльшôмъ ладѣ и порядку, а звѣсна рѣчь, що вôдъ доброи и солідной администраціи залежить доля кождого товариства.

Тримаючись точно статута вôдчитаю я въ коротцѣ протоколъ зъ послѣдныхъ загальныхъ зборôвъ зъ 30 мая м. р.

Конець буде.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Справоздане касове за мѣсяць грудень 1895.

Бр. св. Володиміра въ Pleasant Hill, Pa.	$50.50
Бр. св. Іоанна Кр. въ Olyphant, Pa.	49.00
Бр. св. Кирила и Мет. въ Mayfield, Pa.	14.00
Бр. зъ Elmira, N.Y.	8.50
Бр. зъ Beaver Meadow, Pa.	12.00
Бр. зъ Mt. Carmel, Pa.	56.50
Бр. зъ St. Clair, Pa.	14.00
Бр. зъ Shamokin, Pa.	48.50
Членъ М. Ванько	2.50
Членъ Е. Лембікъ	1.00
Ч. А. Тырпакъ	1.50
Ч. Иванъ Решетарь зъ Шенандоа	1.00
Ч. Брунарскій	1.00
Члены зъ Mt. Carmel, Pa.	2.50
Ч. Стефанъ Швець зъ Shenandoah, Pa.	3.00
Вcч. О. И. Арданъ	1.00
Разомъ: . . .	$266.50

Юрій Хилякъ
касіеръ „Союза".

Приступили слѣдуючѝ новѝ члены:

	Число въ книжцѣ:
ST. CLAIR, PA.	
1. Хилякъ Теодоръ	287
2. Хилякъ Авксентій	287
3. Хилякъ Иванъ	288
4. Майкршакъ Теодоръ	288
5. Телепъ Гилярій	289
6. Цидило Тадей	289
7. Паланьскій Юрій	290
8. Телепъ Иванъ	290
9. Сохоръ Иванъ	291
10. Симчиско Илько	291
11. Пело Андрій	292
12. Зґаничь Иванъ	292
13. Бонкевичь Н. Р.	293
BEAVER MEADOW, PA.	
14. Ватраль Андрій	294
15. Иванко Михаиль	294
16. Ечь Петро	295
PLEASANT HILL, PA.	
17. Сикоракъ Петро	295
18. Цѣркотъ Лешко	296
19. Морозъ Иванъ	296

Иванъ Глова
председѣтель.
Несторъ Дмитрôвъ
секретарь.

Чи нашѝ люде навчили ся що вôдъ Американцѣвъ?

Майже всѣ народности зайшли въ новый свѣтъ, въ Америку, гнанѝ тыми самыми причинами, що и нашѝ люде. Нужда, бракъ заробôтку, бракъ хлѣба — загнали Европейцѣвъ всякихъ націй за море хлѣба насущного шукати. Тай и не дуже то мудрѝ народы привандрували за море. Примѣромъ: Ирляндцѣ не могли въ початкахъ выказатись высокою культурою. Такъ само Поляки, Литвины, Словаки и др. Однакъ обставины житевѝ, порядки державнѝ и товарискѝ выробили зъ тыхъ людей зовсѣмъ культурныхъ, правдивыхъ Американцѣвъ. А нашѝ люде що? Мужики, чистѝ мужики галицкѝ, або зъ Угорскои Руси, тôлько то мужицтво духове не крые ся пôдъ опаньчою, або кожухомъ, лише пôдъ одежою цивілѣзованои Америки.

И не дивниця. Нема больше консервативного народу на свѣтѣ, якъ мужикъ. Все одно, чи се мужикъ-хлѣборобъ французкій, нѣмецкій, рускій, чи навѣть американьскій. Але чоловѣкъ всякій, якъ знайде ся въ иншихъ обставинахъ житя, мусить, хотя-нехотя приноровитись поволи до того житя. Оденъ чоловѣкъ приноровить ся скорше, другій познѣйше, а иншій дуже консервативный то вже ажь въ другôмъ поколѣню зможе стати поручь зъ другими народами. Звѣсна рѣчь, що нашъ рускій мужикъ ще найбôльше консервативный зô всѣхъ иншихъ мужикôвъ и для того ему дуже тяжко приноровити ся до новыхъ обставинъ житевыхъ.

Возьмѣмъ на примѣръ Нѣмця кольонѣста, що разомъ зъ Галичины приѣхавъ зъ нашимъ чоловѣкомъ до Америки и оба осѣли въ однôмъ плейзѣ тай оба однакову роботу на бресѣ достали. Нѣмець покинувъ плугъ въ старôмъ краю и Русинъ также. Оба они жонатѝ зайшли въ Америку тай зажили своимъ житемъ власнымъ помѣжь Американцями. Нѣмець и зъ природы и зъ выхованя склонный до чистоты въ дома, ощадный и практично-господарный. А якъ ще мае таку нѣмкиню-господиню, що то славнѝ на цѣлый свѣтъ, то нѣмець скоро стане дѣйснымъ горожаниномъ. Стане вкоротцѣ Американцемъ въ повнôмъ значѣню того слова. Зъ нашимъ чоловѣкомъ инша історія. И не диво. Годѣ, щобъ вôдъ разу перетворивъ ся зъ него иншій чоловѣкъ, если вôнъ вродивъ ся и выховавъ ся и звыкъ довгѝ лѣта бути лѣнивымъ, недбалымъ и нехарнымъ Русиномъ. Зъ часомъ однакъ набирае и нашъ чоловѣкъ огляды, жие по людски, и мешкае по людски. А головно залежить то вôдъ того, яку котрый жѣнку мае. Якъ жѣнка есть така, що до неи всьо добре пріймае ся то хата нашого чоловѣка выглядае вже нынѣ, якъ въ Американця. Богато нашихъ людей по рôжныхъ плейзахъ мають свои „property" и помешканя ихъ выглядають, навѣть можна сказати: по пански. Жиють они рôвножь по пански, певно достатнѣйше и выгôднѣйше, якъ не оденъ ц. к. урядникъ въ Галичинѣ. Дѣти посылають до публичныхъ школъ, и тѝ дѣти нѣчимъ не рôжнять ся вôдъ дѣтей капиталѣстôвъ. Суть однакъ у насъ родины и то далеко бôльша часть всѣхъ Русинôвъ, що жиють житемъ галицкого, бѣдного, темного мужика. Зъ тою тôлько рôжницею. що вмѣсто картофель ѣсть нашъ чоловѣкъ мясо, а вмѣсто воды пе пиво и віску. Въ хатѣ брудно, чорно. Въ головѣ темно-темно. а дикѝ звычаи привезенѝ зô старого краю нѣ трошки не затерлись у нихъ. Нехарность по домахъ, піятика по ночахъ, сварки, лайки и бійки, зневолили подекуды компанѝй вôдокромити нашихъ людей вôдъ другихъ. На смѣхъ и на ганьбу мешкають подекуды нашѝ люде за мѣстомъ; тамъ творять колонію пôдъ назвою „hungerian." — Чомужь однѝ навчились де-чого вôдъ Американцѣвъ, а другѝ нѣ?

Якъ прійшовъ чоловѣкъ письменный и знайшовъ роботу въ мѣтѣ де була, або пôизнѣйше побудовано церковь — тамъ нашъ чоловѣкъ стикаючись безпосередно зъ людьми интелігентными другихъ народностій, ставъ и самъ интелліґентнымъ чоловѣкомъ. А якъ зôбрала ся громадка людей и засѣла де на печи, подальше вôдъ мѣста, то зажили тамъ своимъ рôднымъ житемъ. Здае ся и сотка лѣтъ часу не вплыне на змѣну житя ихъ — если тямучѝ люде не схотять взяти ся до дѣла и не навяжуть зносинъ зъ тыми людьми. А конечно вглянути мѣжь тыхъ людей, бо велика шкода ихъ. А велика сила нашихъ людей мешкае тамъ, де свѣтло боже не доходить!

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00

„ „Six months. „ 6.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, str,

Shamokin, Pa.

Предплата рочна 2.00

До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати подъ адресу: To "Svoboda" Printing Office

144 S. Franklin, str.

Shamokin, Pa.

Наша газета выходить що тыждня въ Четверъ.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. Gr. Chylak

Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара подъ адресою.

Rev. Nestor Dmytriw

Mt. Carmel, Pa.

P. O. Box. 599.

ВѢСТИ ЗЪ АМЕРИКИ.

Допись зъ Ansonia, Conn.

(Пересторога.)

Недавно тому зайшовъ якійсь Полякъ, прийдисвѣтъ до одного тутешного господаря зъ Буковины Марка Н. и просивъ ся на станцію. Добросердный чоловяга прійнявъ его не догадуючись нѣякого зла, тымъ больше, що Полякъ той выглядавъ на зовсѣмъ порядного чоловѣка. Но якъ лишень господарь пойшовъ рано до роботы, нашъ ляшокъ пытаесь хозяйки, чи не малабъ она припадково змѣняти $50, бо вонъ хотѣвбы вже напередъ заплатити за бордъ, а не мае дробныхъ. Газдиня сказала, що суть грошѣ, але не може сама змѣняти, ажь чоловѣкъ прійде зъ роботы, то певно змѣняе. Приходить подъ вечеръ господарь до дому. Господиня росказала ему о що ходить. Добре, каже господарь, змѣняю. Полякъ затягнувъ господаря до окремого бізменту и тамъ обдуривъ темного чоловѣка, бо за $50 давъ ему фальшиву пятьдесятку. Заплативъ таки заразъ за бордъ $3 и ще на пиво давъ 20 цнт. Самъ таки пошовъ по пиво, але до нынѣшного дня не вернувъ. Тымчасомъ господарь давъ переглянути тотй грошѣ другимъ и показало ся, що грошѣ фальшивй. Закимъ господарь встигъ выскочити на дворъ, ляшокъ щезъ тымчасомъ, мовъ камфора, безъ слѣду. Полѣція слѣдить за нимъ.

Ось и банкъ, до котрого побольшой части кидають нашй Русины тяжко запрацюваный грошъ.

С. С-ко.

Допись зъ Buffalo, N. Y.

(Православна пропаґанда.)

Почтенна Редакціо!

Зъ великимъ невдоволенемъ и зо смуткомъ серця мого мушу предъ вами вôдкрыти, що у насъ дѣялось ще недавно. Дня 28 грудня приѣхали були до насъ два православныи попы. Народъ, звычайно, якъ темный народъ, дуже тымъ задѣкавивъ ся, тай далѣ всѣ пошли подивити ся. Не много вправдѣ всѣхъ зôбралось, бо лишь 15 осôбъ, а попы почали ихъ пытати ся: чи хочете священника? — а они сказали: хочемо, — а чи всѣ? — а якъ всѣ то поднесѣть вь гору руки. Всѣ поднесли руки, але кажуть не будемо подписуватись на вашу вѣру, т. е. на православіе, только наперед хочемо видѣти ваше набоженьство, бо мы, кажуть мали вже свого священника, то опи були таки такои вѣры, якъ мы, а правили такъ красно и говорили проповѣдй ажь душа радовалась, а мы теперь хочемо священника най буде, але православныи не будемо. Якось то тоже не сподобало ся попамъ аджежь зачали они обѣцювати, що церковь розширять, дзвоны спровадять, ажь зъ Россіи, а до того всего ще и низку коллекту назначать — кажуть: жонатый буде платити на рôкъ всего 6 дол., а самотный 3 дол. Вôдъ крестинъ, похорону, весѣля и т. ин. ничь не будуть брати, а люде тымъ дуже кунтентнй. Не всѣ правда, не всѣ, але много зъ нашихъ галицкихъ людей каже, що то все одно, одна вѣра, бо кажуть, що и мы колись були православными. — Але менѣ таки здае ся, що то ганьба приставати на православіе. Про тое, що выходить о пару долярôвъ таньше, то вже покинути свою вѣру батькôвску! Тажь то ганьба народови и всему уніятскому духовеньству не только ту, але и въ старôмъ краю!

У насъ теперь славити Бога люде роблять лѣпше, якъ въ лѣтѣ. Ничь больше нового, тôлько, що той крутарь Стефаньскій все спродавъ и пôшовъ на злй вѣтры — хто знае де? Нѣхто.

Будьте здоровй.

И. Б.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Доборолась Украина до свого краю!

На другій день по авдіенціи рускои депутаціи у цѣсаря въ Вѣдни, читали мы въ англійскихъ газетахъ про чемне приняте найяснѣйшимъ монархою тыхъ бѣлыхъ галицкихъ муринôвъ. Краевй нашй часописи подали намъ обширне справоздане про ту сумну подѣю.

Сотки народу зъ усѣхъ закуткôвъ Галичины, зôбрали послѣдный грôшъ и зложили его на жертвенникъ патріотичнôмъ, щобъ поѣхати до того ласкаво монархи по те, щобъ почути вôдъ него три слова: Adieu meine Herren, тай ще и докоры для священникôвъ, що мѣшають ся, а навѣть выкликують демонстраціи, пôдюджують народъ, вмѣсто взяти спокôйно участь въ парадѣ для свого кардинала. Се крайна иронія, се глумъ, зъ конституційныхъ правъ руского народу.

Народъ здоптаный, скривдженый, обыдженый нечуваными насильствами при выборахъ, пôднимаесь, лупить ся, послѣдный крейцарь добувае и разомъ выѣзджае зъ Галичины, щобъ поскаржити ся передъ трономъ симпатичного монархи. Вправдѣ народъ супроводжае депутатôвъ своимъ голосомъ, своею пѣснею, правдою своею, але зловѣщою правдою:

> Течуть рѣчки кервавіи
> до самои Вѣднѣ.
> Подиви ся цѣсарику,
> якй люде бѣднй!
>
> Люде бѣднй, люде бѣднй,
> бо паны зôдрали,
> А що було по коровѣ,
> то жиды забрали.
>
> Жиды беруть по коровѣ,
> а царь бере дѣти.
> Нема чого, пане брате,
> та въ корчмѣ сидѣти!

Такою пѣснею, такимъ голосомъ народа супроводжали нашу депутацію, до „самои Вѣднѣ." Але Русинъ добрый, честный, сердешный Русинъ! Думае, що не въ силѣ нѣхто бути вже крайно пôдлымъ. Але вже на дворци въ Вѣдни заряджено ставъ выимковый для Русинôвъ такъ, якъ се практикувало ся и практикуе ся въ Галичинѣ. Сотки поліцаѣвъ и препрожнои другои дряни окружили нашихъ людей и повели, мовь арештантôвъ до готелѣвъ. Вѣденцѣ думали, що се еміґранты до Бразиліи, котрыхъ рядъ вертае домôвъ. А се були горожаны. Тй, котрымъ цѣсарикъ милостивый забирае послѣдну корову за податки и власну кровь, бо дѣти товче по муштрахъ. Тай тыхъ горожанъ не впущено навѣть на подвôре бурґу цѣсарского, щобъ они подивились, якъ то той ихъ батько милосерный зволить ласкаво мешкати. Чи не зле ему? Чи не требабы якій податокъ наложити? Нѣ, не впустили — бо тй горожаны, тй хлѣборобы, що кровію своею годують дармоѣдôвъ — були въ сердакахъ.

И такй рѣчи можуть дѣяти ся въ Европѣ при концѣ 19 вѣку?!

Нѣмъ ще депутація явилась въ Вѣдни посѣгли були песики, такй свои домовй песики — одного называють Барвѣньскій, (то такій черненькій, троха на пудля подôбный) — а другій то расовый песико мае имя Вахнянинъ. Они то побѣгли до великого пса Баденьского и выщекали ему, що та черпь, що приѣзджае, то самй злодѣѣ, бунтôвники, гайдамаки, соціялисты, нѣгілѣсты и прочй „исты." Бадені побѣгъ до нашого любого цѣсарика и здавъ рапортъ. А цѣсарикъ, отъ якъ цѣсарикъ, Богу душу виненъ — каже: то вы вмѣсто тѣшити ся тою ласкою, що я вамъ давъ кардинала, вмѣсто его тамъ гѣдно повитати, тратите грошѣ, котрыхъ не маете и ѣдете такъ далеко, ажъ до Вѣдня? Вôдôйшли нашй батьки вôдъ цѣсаря и стали передъ народомъ зôбранымъ тай кажуть: „Пароде добрый — и ту пiґулку зажій не скривившись!" И заживъ народъ пiґулку — але яка рана повстала коло его серця, яка гедина всалась въ его душу, то лишь намъ вôльно въ Америцѣ отверто сказати. Переллялась чарка, доборолась Украина до свого краю. Тирольцѣ вскоду, тй бѣдни Тирольцѣ, що гнули спину передъ всякимъ панкомъ збудились и пôзнали свое людске достоиньство. Народъ зъ усѣхъ закуткôвъ Галичины пôзнавъ себе, пôзнавъ и зрозумѣвъ, що не троны его спасеніе, але вôнъ самъ у власной хатѣ при розумной роботѣ и розумной орґанізаціи. А ты Русине американьскій, якъ конечно вже скортить тебе дурный розумъ вертати до старого краю, наладуй собѣ повну голову розуму, щобъ ставъ ты тамъ чоловѣкомъ такимъ, которого и цѣсарь не мае права обиджати!

Байки на тематъ Бразиліи.

На Подôлю кружить вôдъ року богато байокъ, вытворенныхъ на тлѣ руху еміґраційного. На першôмъ мѣсци стоитъ байка о пок. архикн. Рудольфѣ. „Принца Рудольфа" видѣли люде въ многихъ мѣсцяхъ; вôнъ приятель и оборонець селянъ: за хлопами обстае у панôвъ при роботѣ, за хлопами промовляе у судѣ. Теперь взяла ся нова байка: Ото паны не хотячи пускати хлопôвъ до Бразиліи, бо не буде робôтника, выслали трохъ ґрафôвъ зъ Подôля до Вѣдня до цѣсаря просити о „папшину". Прийшли они вже до цѣсарскои палаты, а тутъ варта не пускае ихъ, кричить: „Гальтъ!" — а они таки пхають ся. Тогды вартовй вôдтягнули курки, дали огню и всѣ три ґрафы впали неживй. По Новôмъ роцѣ, — розказують собѣ люде, — будуть уже всѣ люде йти до Бразиліи на коштъ цѣсарскій. Всѣ каноніки по селахъ дôстали зъ Бразиліи скринки цѣлкомъ смолою облитй; въ скринкахъ повно грошей, але скринки не вôльно отворити ажь по Новôмъ роцѣ. Тогдѣ отворять ихъ и будуть людямъ роздавати грошѣ на дорогу до Бразиліи....

Рай бразилійскій.

Вôсѣмъ селянъ галицкихъ, котрй еміґрували до Бразиліи, вернуло до Генуи и вôддало ся въ опѣку австрійскому консулеви. Замѣсть надѣяныхъ земель въ Бразиліи мусѣли они тамъ робити при будовѣ зелѣзницъ, а коли стали падати доцѣ, стратили заробокъ и мусѣли втѣкати передъ смертію вôдъ голоду до Европы. На перѣѣздъ черезъ море мали ще, але въ Генуи лишились безъ крейцара. Они розказують, що и прочй еміґранты вернулибы зъ Бразиліи, кобы лише мали за що!...

ПОБРАТИМЪ.

Повѣсть О. Федьковича.

Конець.

Дома сумъ. Ненѣчка лежать на постели повъ-мертвѣй, сестра одна и друга стоять по кутахъ та плачуть собѣ тихесенько, а старша сестра голосить у коморѣ да лагодить менѣ шмаття на завтра. Я сѣвъ конець стола, да плачу и собѣ. Чи побачу я вже горы свои красни, чи почую я ще моего батечка ласкавого голосу, мою неничку, сестрички, дружечки?...

Отгакъ я думаю та плачу — плачу, ажь Сидоръ, побратимъ мôй дорогій, на дверѣ. Якъ прийшовъ зъ полювання въ кресѣ да въ порошницяхъ, такъ и прилетѣвъ до мене сизый мôй.

„А що, брате Иване, злагодили тебе?" поспытавъ а самъ палахнувъ, наче та поломѣнь, — „злагодили тебе?"

„Злагодили", кажу.

Вôнъ сѣвъ коло мене тай заплакавъ, страшне заплакавъ. Да не довго плакавъ; повъ минуточки, або и только нѣ; повтиравъ ся тай ухопивъ мене поза шию:

„Братику", каже, „нѣчого на мене не здаешь? мене забуваешь?"

„Братчику", кажу, „побратиме: батечко мôй старый. Зъ сестрій моихъ буде хто небудь збиткуватись!"

„Бодай я такого слова вôдъ тебе бувъ не почувъ!" сказавъ вôнъ гôрко.

„Не гнѣвай ся, братчику: я знаю, що ты мои сестры не лишишь въ поругу. А мого вороного возьми братчику таки до себе. Нѣхто го такъ не пожалуе, якъ мôй рôдный товаришь".

„Твому вороному не буде въ менѣ кривды", каже Сидоръ.

„Ще тя прошу, братчику: доглядь мои зброѣ! Батько слабій, а найматы — звычайно".

„Лишь ты тымъ не журися, брате! На що менѣ те й казати, коли я самъ знаю".

Другои днины попращавъ ся, пôшовъ!

Служу въ вôйску рôкъ, служу другій, добре менѣ. Нарештѣ зробили й капралемъ, а я въ одно Бога прошу, кобы то лишь домôвъ! Ажь тутъ приходить менѣ листъ зъ дому! „Приходи сыну, домôвъ", пишуть батько, „якъ найборше, у насъ велика тривога. Ось тобѣ 200 левôвъ на дорогу".

Я заразъ побѣгъ до нашого пана ритмайстра.

„Пане", кажу, татку змилуйте ся! та й показую ему листъ. А вôнъ такъ:

„Не журѣть ся", каже, „капраль Дзвôнка, а я заразъ самъ пôду до пана майора за васъ прохати." Ще того самого вечора сѣвъ на пошту, та й поѣхавъ!

До села прийшовъ я, вже вечерѣло. Вхожу въ хату — нема нѣкого, лишь хтось дыше на печи. Прихожу блище — се мôй батечко старенькій. — „Чи то вы тамъ, дидечку? здоровѣй, дужѣй?"

„О спасибôгъ ти, сынку, що прийшовъ; сѣдай, душко!"

„А нени де?" пытаю.

„Абы ты здоровъ, душко, а ненечка твои вже покôйна... Засвѣти, любчику; свѣчка оттамъ десь за образомъ".

Засвѣтивъ дивлюсь — батечка мого вже и не пôзнавъ, такій то вони стали.

Чого вы самі въ хатѣ, батечку? де сестры?

„Заразъ поприходя, сынку: Марія пôшла въ млынъ, а Аксеня коло худобы порасть ся".

„А Митрона?"

Батечко тôльки зарыдали. „Митроны, сынку. вже немае... Подякуй свому товаришеви. Пôшла до Черемошу глубокого, та вже не вернулась. „До тыжня и стару поховали".

Ще батечко и не розповѣстили гараздъ, а я вже бувъ у Сидора. Гострый нôжь, пара пѣстолятъ за чересомъ. — Вбѣгаю, а вôнъ стоить коло стола, та крѣсъ набивае.

„Здоровъ, брате!!! Де моя сестра?!!!" Вôнъ ставъ якъ укопаный, нѣ пары зъ устъ.

„Борони ся, товаришу, бо гинешь!!!" крикнувъ я тогды, а самъ пустивъ ся на него зъ ножемъ. Да вôнъ швидкій бувъ: имивъ мене обома руками за мою руку, що тôльки силы мавъ.

„Стôй", каже, „побратиме; ще слово-двѣ позволь менѣ сказати!"

„Говори", кажу, „да не бари ся, я не маю коли!"

„Добре", каже, „я заразъ готовый. Ты жовнярь: — наробишь головництво, марне загинешь, а за когô? за одного фальчивого товариша, що зъ твои руки и кульки того не варта.

„Нѣ, брате Иване: я лишь разъ тебе зрадивъ, а другій разъ того не буде!" Що окомъ клипнути вырвавъ менѣ пистоля зъ-за череса, кулька забринжала, а вôнъ тôльки поваливъ ся менѣ въ ноги. Добрый стрѣлець бувъ: въ саме серце трафивъ. Якъ-бы въ вôйську, то бы капитанъ за такій центъ и лева срѣбного не пожалували!

Гуцульская славо,
Якажь ты кровава!

Америцкій Батько.

I.

На пригорѣ край села,
та мѣжъ яличками,
Стоить хата вже стара
подперта колами.

За хатою загорода
та негороджена,
И широка и велика
та незасаджена.

На хатинѣ кічокъ нема,
тай коминъ валить ся,
Наче шапка у пяницѣ
все на бокъ хилить ся.

Въ окнахъ шибокъ цѣлыхъ нема,
всѣ повыбивани,
Соломою та упучемъ
суть позатыкани.

Стайнѣ, шпѣхлѣръ повалились
до самого долу,
Однымъ бокомъ нахилило
порожну стодолу.

Кромъ той хаты, загороды
е ще поля много —
Та що, коли все промовля:
„нема газды мого"!

Въ Америцѣ, въ хабалицѣ
газда не, гуляе
И послѣдный нейды грошь
зъ нею пропивае.

А у старомъ краю жена
тай из дѣточками —
Адзимкою бѣдныхъ дѣлить
вмываесь слезами....

Єдинайнять лѣтъ ледащо
гуля въ Америцѣ —
Жѣнцѣ на соль не пославъ,
нѣ дѣтямъ на керицѣ.

За его грошь хабалиця
въ доорѣ ся купае,
А присягла жѣнка въ бѣдѣ
Дѣтей выростае!....

Мужъ невѣрный убираесь
усе въ нови шаты,
Въ дѣтяхъ чуги на хребтѣ
лишь саміи латы.

До часу дзбанъ воду носить,
доки ухо мае,
Бо якъ ухо разъ урветь ся
зъ дзбанка черепъ стае.

Доки було здоровлечко,
доки йшла робота,
Гулявъ батько мариотравцый
якъ прійшла субота.

Мавъ роботу усе певну
та за добри гроши,
Но ю часто опускавъ
бо ся розпаношивъ.

Вконци взявъ ся до пожички,
й то по двѣ, три стовки
Чи отъ газды, чи отъ кума
чи отъ бѣдной дѣвки.

На отдане опъ не дбавъ,
кобы лишь позичивъ.
Єли хто спомне — опъ на тее:
„чи я въ тебе жичивъ?"

Не втѣкаю, не вмераю,
якъ самъ здоровъ знаешь —
Оть позичь ще хоть пятчину
єли де яку маешь?

Такъ все крутивъ людьми, свѣтомъ
крутивъ и душою
Доки кур... не выгнала
зъ хаты коцюбою.

Бо хирлявый, задихливый
нѣкому придавъ ся,
Ледащицѣ, хабалицѣ
на вѣщо опъ здавъ ся?

И пустивъ ся опъ по трекахъ
въ контры мандрувати,
Тренъ надѣхавъ, ногу одтявъ
отъ й гараздъ брате!...

II.

Якъ разъ було въ средопостѣ,
гудить заверуха,
Люде зъ лѣса древо везуть
затирають уха.

Ба й морозъ прездоровый
скрипить подъ ногами,
Тупцемъ люде — щобъ розгрѣтись
бѣжать за санями.

Наразъ чують якійсь голосъ —
вже туть за Магуру:
„Люде добри, христіянски
„возьмить мя на фуру."

Ковальскои хлопцѣ стали
дивлять ся — калѣка!
На кульбакахъ по снѣгу
що сили волѣка.

Посадили повъ мертвого
та на свои санѣ —
Отъ вкрали мы — старшій каже —
днесь вовкамъ спѣдане!...

А молодшій братъ на тое:
„ехъ! не жартуй брате,
Христа ради тра калѣку
якось ратувати."

„Найже-жь Васъ Богъ помилуе
дѣти мои родни
Будьте завсе милосердни
надъ нуждениымъ, бѣднымъ"...

III.

Тіи слова не одбились
о сыновски уха,
Бо у пору зъ вѣтромъ гралась
страшна заверуха.

Ледви хлопцѣ добили ся
до обійстя свого,
Мерщѣй бѣжать до калѣки,
щобъ взяти живого.

Мати зъ хаты выбѣгае
смотрить на калѣку,
Заразъ пада и голосить:
ахъ вѣку-жь мой вѣку!...

Сей калѣка, сей безногій
менѣ мужь, Вамъ тато...
Отъ чого мы дождали ся...
берѣть трупа въ хату!....

Гр. Гр.

НОВИНКИ.

— Захаръ Олесневичь, родомъ зъ Рѣпокъ зъ Галичины, чоловѣкъ жонатый, отець 2 дѣтей оставъ забитый въ майнахъ въ Шамокинѣ, Па. 2. сѣчня с. р.

Небôщикъ належавъ до ряду тыхъ нашихъ недбалыхъ людей, котрі не хочуть порозумѣти свого положеня яко робôтника, жиють зъ дня на день, зовсѣмъ не дбають про долю свои родины, а ще заробленый грôшь высылають до старого краю, котрый тамъ пропадае. — Небôщикъ выславъ до старого краю 1600 зр. а. в.; не належавъ, анѣ до Братства, анѣ до „Союза." Еслибъ бувъ мавъ розумъ и заплативъ 6 дол. до Братства, а 6 дол. до „Союза" на рôкъ, булабъ теперь вдова и малі дѣти достали 500 дол. вôдъ „Союза", а кошта похорону, котрі выносять близько 100 дол. булобъ покрыло Братство, а не бѣдна вдова зъ пустои кишенѣ.

Най буде се пересторога для нашихъ людей, котрі не дбають про себе.

— Страшный выпадокъ притрафивъ ся въ самъ день нашихъ Святъ Рôздественныхъ, на бресѣ званôй Luke Fidler, въ Шамокинъ, Па. О годинѣ 5 рано, мавъ машинѣста спущати до шафту (ямы) 900 стôпъ глубокого, „bucket" (скриня въ котрôй вытягають матеріалъ зъ пôдъ землѣ, а и робôтникôвъ) по 4 робôтникôвъ вертаючихъ зъ працѣ, коли раптово урвала ся линва котра тримала „bucket" и тôй съ лискавичною скоростію упавъ на нещастныхъ, стоячихъ пôдъ отворомъ на долинѣ. Упадокъ „bucket-а" бувъ такъ сильный, що тѣла погибшихъ змяжджило въ одну безвыглядну масу. Погибшй жертвы, о хлѣбъ насущный, 3 Поляки жонатй, и одинъ Айришь безженный, були въ вѣку вôдъ 23 до 33 лѣтъ. Рôкъ тому назадъ, въ тыхъ самыхъ майнахъ запалили ся ґазы и въ огню згинуло 6 людей. Цѣлй майны залято втоды водою, а впущане и выпомповане воды тревало черезъ 8 мѣсяцей, такъ що тая бреха недавно розпочала робити. Меже погибшими минувшого року находивъ ся такожь рôдный братъ, теперь убитого Поляка Петра Бобра 28 лѣтъ числячого.

— Припоручаемъ Американьскимъ Русинамъ выдавництво „Бібліотеки для рускои молодѣжи", котре выходить въ Коломыи (въ Галичинѣ) пôдъ редакціею Юліяна Насальского. На рôкъ одного тôлько доляра, а выйде за рôкъ 4 великй и грубй книжочки. Хто хоче мати тй книжочки, а цѣкавй они, най напише до Редакціи „Свободы".

ВСЯЧИНА.

Въ вôдливарнѣ дзвонôвъ Buckeye, въ Cincinnati, O. вылято не давно великаньскій дзвôнъ. Есть вôнъ бôльшимъ вôдъ дзвону въ Montreal, стейтѣ Квебекъ, въ Канадѣ, котрый важить 13½ тонъ и есть найбôльшій въ Америцѣ. Що до внѣшного украшення, мае бути найкрашимъ на цѣлый свѣтъ, та и найбôльшимъ висячимъ на вежи дзвономъ. Крôмъ того дзвона на вежи, на котрôй мае висѣти, будесь находити еще 40 иншихъ дзвонôвъ. Новый дзвôнъ призначеный до костела св. Францішка Салецого въ мѣстѣ Cincinnati, O. на передмѣстю Walnut Hills.

Котрый бôльшій циганъ?

Въ одномъ маломъ мѣсточку пôдчасъ ярмарку, дививъ ся одинъ панокъ черезъ вôкно свого помешканя. на плацъ на котрôмъ вôдбувавъ ся ярмарокъ, и увидѣвъ якъ циганъ продавъ коня жидови. Цѣкавый, котрый котрого ошукавъ, кличе до себе цигана та пытае:

— „Щось тамъ съ жидомъ зробивъ?"

— „Продавъ-емь ему коня" — каже циганъ.

— „За кôлько?"

— „За 10 риньскихъ."

— „А ты дурный цигане, якжесь ты мôгъ продати такого коня за 10 риньскихъ?!"

— „Та прошу пана, кôнь бувъ кулявый."

Кличе панъ жида до себе, тай каже му:

— „Ой ты дурный жиде, якъ ты мôгъ купити кулявого коня за 10 риньскихъ?"

— „Ни, прошу пана, оно не е куляве, оно тому иго кулѣе, що есть зле окуте."

Кличе панъ знову цигана до себе тай каже:

— „Ой! дурню! дурню!... тажь твôй кôнь не е кулявый, лишень для того кулѣе, що зле окутый!"

— „Нѣ, пануньку! — каже циганъ — я его умисне казавъ зле окути, щобы купець думавъ, що вôнъ тому кулявѣе, що вôнъ зле окутый."

Кличе панъ еще разъ жида, та говорить:

— „А видишь балване одень, кôнь прецѣнь есть кулявый, циганъ менѣ то самъ сказавъ. вôнъ умисне казавъ его зле окути, щобысь ты думавъ, що вôнъ черезъ зле окуте кулявѣе."

— „Ни, просѣ пана — каже жидъ — але я му давъ на каждый выпадокъ фальшиву десятку!"

JOS. WOLF,
SHAMOKIN, PA.



Найбôльшій складъ убрань на цѣле мѣсто, такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей. Убраня найрозличнѣйшого доброго ґатунку и найновѣйшого крою, завсѣгды суть на складѣ до выбору.

Оверкоты въ цѣнѣ отъ $2.50 до $15.00 Цѣле вовняне убране для мужчинъ можна достати въ цѣнѣ почавши отъ $7.00 и выжше.

Великій складъ капелюховъ, шапокъ, сорочокъ и другихъ потрѣбныхъ рѣчей до убраня ся.

Кто хоче добре и красно убрати ся нехай спѣшить до:
Іоса Волфа
на Shamokin Str. N-ro 703.

JOHN GLOWA,
EXSELSIOR, PA.

Одинокій шторъ на цѣлый Excelsior
Ивана Гловы.

Вже его непотребуемо захвалювати, бо каждый не вôдъ нинѣ его знае, а хто еще не знае, най зайде и купить, а певно не пожалуе.

JOSEPH WALLISCH
JOHN AMBICKI
(Йосифъ Валѣшь)
(Иванъ Амбицкій)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Спôлка найлѣпшихъ, найсолѝднѣйшихъ и найтаньшихъ кравцôвъ на цѣле мѣсто.

Роблять дуже ладно убраня нови, на весѣля, недѣлѣ, свята и на будни дни. Хто разъ у нихъ купить убране, певно нѣколи до другого кравця не зайде, бо такъ полюбить ихъ роботу, що и другому ще порадить зайти до нихъ.

Мають на складѣ готови убраня, кошулѣ, и други розличии рѣчи

Спробуйте крайне, а не пожалуете.

D. SALEY
102, Essex str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускй: **молитвословы, біблія, житя святыхъ,** всякй популярнй научнй брошуры и другй рускй книжки.

Календари на 1896-ый рôкъ по 40 и 50 цнт.
Букварѝ по 20 цнт.

Ю. Щипчикъ и Г. Трохановскій.
46. Second Str.
MT. CARMEL, PA.

На цѣле мѣсто одна, однѣсенька руска бучерня.

Мясо все свѣже и добре. — Розвозять въ часъ и скоро.

Люде добрй, чижь вѣчно будемо вспомагати чужихъ?

HENRY PARRY
одинокій вôдповѣдный кандидатъ на
Директора убогихъ
(Overseer of the Poor)

При надходячихъ выборахъ на сю посаду голосуйте Братя на Генрика Парра.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ
Cor. Shamokin & Chesnut str.

Одинокій лѣкарь, славянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчить всякй хоробы совѣстно и въ короткôмъ часѣ. Особливо незрôвнаный лѣкарь въ справахъ положничихъ.. Говорить по англійски, по руски и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША
АПТИКА
есть безперечно
T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлють свои рецепты и поручають всѣмъ тую аптику, де всѣ лѣки приготовляють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчить всякй хоробы въ короткôмъ часѣ и успѣшно.

Поручаемо сего доброго лѣкаря нашимъ братямъ Русинамъ.

THE LYNDHURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.
Єфремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣкора

Мають завсѣгда дуже смачни на способъ краевый приладжени снѣданя, обѣды и вечеріи, тепли и зимни перекуски (lunch), пиво, горивкѣ, вина, лѣкеры найлѣпшого ґатунку.

Услуга пильна и солѣдна.

Памятайте на своихъ!

ЮЛІЯНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гавріилъ Малинякъ

Гуртовный складъ
(Wholsale)
20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завсѣгды на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ. бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого ґатунку

Братя! замавляйте у своихъ.

O. MURDZA & BRO'S.
О. МУРДЗА и БРАТЪ.
46. Second str.
MT. CARMEL, PA.

Тôлько оденъ рускій шторъ на цѣле мѣсто. Всякй товары найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купуйте люде у свого, вже часъ покинути жидовъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.
Манажеры:
Михаилъ Лабовскій
Михаилъ Колодѣй

Всяки товары найлѣпшого сорта, дуже тунй

Родимцѣ! не спомагайте жидôвъ, але своихъ братôвъ!

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.



300
PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.
и въ MT. CARMEL, PA.
229-231 E. South Hickory st.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафинъ
424 Shamokin Str.
Рускій готель.

Мае пиво, віску и всякй другй здоровй напитки. Готель чистенькій, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ пôдпомагати!

LIACHOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)
425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.
Польско-литевскй зегармістры и ювілеры.



Всяки направы зегарковъ выконують точно, таньо и въ короткомъ часѣ. Обручки слюбни, якъ хто купуе достае въ подарунку арнулѣ будзѣкъ.

Стѣнни зегары дають на выплатъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.
Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патріоты. Есть се найлучше заосмогреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найганьшôй цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй ґаздынѣ най йдуть громадно!

Нащо Юськовъ, Шмулѣвъ помагати? Идѣть до свого.

Алексей Галабурда.
(ALEK HALABURDA)
Рускій одинокій готель,
(недалеко лігайского діпа)
въ
MT. CARMEL, PA.

Готель чистенькій зô всякими выгодами. Пиво, вѣска, темперъ и другй напоѣ все свѣжи и найлѣпшого ґатунку. Услуга чемна. Склянки великй и малй послѣ вподобы. А все незвычайно тано. Всякй перекуски, якъ такожь обѣды и вечерѣ можна достати.

Спробуйте тôлько, а певно до инде не зайдете.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)
415 Shamokin Str.
въ ШАМОКІНЪ ПА

Поручае мѣсецевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки въ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого рода убрань, для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякй другй рѣчи того рода въ найлѣпшôмъ ґатунку, въ низькихъ цѣнахъ.



9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ
Прапорôвъ (фанъ Хоруговъ, Одзнакъ Пасовъ, Шапокъ для Братствъ

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ через шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшои матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:
R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, гропей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, тôлько грôшъ щадѣть Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скинтесь по центови Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.